

Taurusis elnias

Tai stambus, grakštus, orios išvaizdos žvėris. Elnio kūno aukštis pečių srityje iki 140 cm, svoris - iki 250 kg., patelės smulkesnės. Atsispaudusi ant žemės patino pėdos dalis 7—11 cm, patelės – 5—7,5 cm ilgio.

Patinų galvas puošia išpūdingi ragai. Vyresni elniai ragus meta kovo, o jauni - balandžio—gegužės mėnesiais. Praėjus savaitei po numetimo, pradeda augti nauji ragai, kurie galutinai susiformuoja rugpjūčio pabaigoje.

Vasarą elnių kailis ryškiai rusvos spalvos, žiemą - pilkšvai durpinės. Aplink uodegą yra šviesiai rusvos spalvos lopas - veidrodėlis. Jaunikliai iki 3 mėn. buna dėmėti. Kartais neryškiai dėmėtas būna ir antramečių elnių vasaros kailis. Nuo 2 m. amžiaus patinams ant kaklo išauga ilgesni plaukai, sudarydami apykaklę.

Taurieji elniai, įprasti senovės Lietuvos girių gyventojai, išnyko dėl nežinomų priežasčių. XX a. pradžioje mūsų respublikos miškuose vėl pasirodė elnių. Jie plito lėtai, todėl nuo 1968 m. pradėti gaudyti ir perkelti į naujas vietas.

Elniams tinkamiausi lapuočių arba mišrūs miškai su gausia žoline augalija ir puskrūmių danga. Vasarą elniai minta lapais, žole ir žemės ūkio kultūromis. Žiemą mitybos pagrindą sudaro lapuočių medžių ir pušies ūgliai, puskrūmiai (mėlynės, viržiai), žemės ūkio kultūrų, ypač runkelių atliekos laukuose. Jie labai mėgsta laupyti uosiu žievę. Daug elnių žiemą prasimaitina miško kirtimo vietose, apsilanko prie atidarytų siloso duobių, kartais prakasa bulvių ir runkelių kaupus. Taurieji elniai gyvena būriais, kurie susideda iš patelių, jauniklių ir jaunų — 1—3 m. amžiaus — patinų. Žiemą būriuojasi iki 50 ir daugiau žvėrių. Vyresni patinai susijungia į atskirus mažesnius būrelius. „Vyrų klubai“ susidaro po rujos ir iširsta birželio mėnesį, kada patinams išauga nauji ragai (tuo metu jie dar nėra galutinai susiformavę). Nusenę patinai kartais gyvena pavieniui. Elniai lytiškai subręsta antraisiais gyvenimo metais. Rujoja rugsėjo— spalio mėnesiais. Fiziškai išsivystę patinai jau prieš rują užima „savas“ teritorijas ir pradeda riaumoti. Elniai turi pamėgtas rujojimo vietas, į kurias, ypač patinai, po vasaros klajonių susirenka ir iš tolimesnių miškų. Patinai, šiaip būdami labai atsargūs, rujos metu praranda budrumą, daužo ragais medelius, voliojasi purvyne. Riaumojimo garsas, ragais nubrūžinti ir kvapinių liaukų sekretų (per rują liaukų sekrecija padidėja) ištrinti medeliai — signalas rujojančioms patelėms apie patino buvimo vietą, o kitiems patinams - kad teritorija užimta. Prie riaumojančių elnių renkasi rujojancios patelės. Susidaro „haremai“, dažniausiai iš 2—4 patelių. Rujojantis patinas iš savo teritorijos išveja silpnesnius „sienos pažeidėjus“, o su stipriausiais susiremia ragais. Kartais aršios kovos baigiasi vieno varžovo žuvimu, ypač kai vieno žvėries ragai nenormalūs - be atšakų „Iliniai“. Pasitaiko, kad elnių ragai kovos įkarštyje sukimba ir, negalėdami išsilaisvinti, žūva abu priešininkai.

Patelių nėštumas trunka apie 8 mėn. Gegužės - birželio mėn. jos atveda po vieną, rečiau - po 2 jauniklius.